آیت‌الله حسینی بوشهری
در دیدار جمعی از مدیران ارشد وزارت دفاع

نیروهای مسلح؛ محقق‌کننده شعار «ما می‌توانیم»

رئیس جامعه مدرسین حوزه علمیه قم گفت: امروز شعار ارزشمند «ما می‌توانیم»، در نیروهای مسلح، با فرماندهی رهبر معظم انقلاب -مدظله العالی-، جامه عمل پوشیده است و نشان‌دهنده آن است که اگر در جایی نتوانسته‌ایم، به اهداف خود دست پیدا کنیم، به این علت است که مدیران و مسئولان آن عرصه نتوانسته‌اند، به‌خوبی از ظرفیت‌های لازم استفاده کنند.

به گزارش روابط عمومی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، جمعی از مدیران ارشد وزارت دفاع با آیت‌الله حسینی بوشهری دیدار کردند.

رئیس جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، در این دیدار، با اشاره به سالگرد رحلت امام خمینی‌ﷺ و حماسه خونین پانزدهم خرداد، گفت: برای اینکه بتوانیم به این سؤال پاسخ دهیم که برای ادامه راه انقلاب به چه اموری نیاز داریم، باید ابتدا بدانیم که این انقلاب، با چه نگاهی شکل گرفته است.

وی ادامه داد: رهبری و مردم، در پرتو عنایات الهی، به‌عنوان سه ضلع مؤثر در پیروزی انقلاب اسلامی نقش‌آفرین بودند و در ادامه راه نیز، باید همچنان این امور حفظ و تقویت شوند. حضرت امام خمینی‌ﷺ پیوسته به آیه شریفه «قل إنما أعظکم بواحدة أن تقوموا لله» تکیه داشتند و هدف بزرگ خود را که «یخرجهم من الظلمات إلی النور» بود، به کمک خداوند و با همراهی مردم محقق ساختند؛ مردم نیز چون این رهبر را در راستای اهداف الهی می‌دیدند، با ایشان همراهی کردند.

امام جمعه قم با اشاره به تحولی که انقلاب اسلامی در جامعه ایجاد نمود، خاطرنشان کرد: انقلاب اسلامی بدون اسلحه و با تحول قلوب پیروز شد و این خروش ملی مردم سبب شد تا نیروهای مسلح آن زمان با این سؤال مواجه شوند که ما به چه کسی خدمت می‌کنیم؟ آیا به مردم خدمت می‌کنیم؟ درحالی‌که مردم در مقابل ما هستند؟! و این شد که ارتش به صف مردم پیوست.

وی افزود: امروز نیروهای مسلح ما، سدی آهنین و دژی تسخیرناپذیر هستند که پیوسته در حال تلاش، خدمت، پیشرفت و خلق کارهای مهم در عرصه حفاظت و حراست از کشور هستند.

عضو مجلس خبرگان رهبری، پیشرفت‌های نیروهای مسلح را نشان‌دهنده امکان تحقق شعار «ما می‌توانیم» دانست و ابراز کرد: امروز شعار ارزشمند «ما می‌توانیم»، در نیروهای مسلح، با فرماندهی رهبر معظم انقلاب -مدظله العالی- جامه عمل پوشیده است و نشان‌دهنده آن است که اگر در جایی نتوانسته‌ایم، به اهداف خود دست پیدا کنیم، به این علت است که مدیران و مسئولان آن عرصه نتوانسته‌اند، به‌خوبی از ظرفیت‌های لازم استفاده کنند.

وی تهدیدات نظامی دشمنان را تهدیداتی توخالی ارزیابی و اظهار کرد: این تهدیدات، تهدیداتی توخالی است؛ چراکه آگاهی دشمنان نسبت به قدرت نظامی کشور، بیش از خود مردم ماست و به‌خوبی می‌دانند که کاری از پیش نخواهند برد.

دبیر شورای‌عالی حوزه‌های علمیه، معنویت را عنصری ضروری در پیشبرد اهداف توصیف و خطاب به مدیران ارشد وزارت دفاع اذعان کرد: شما باید در کنار ارتقای تخصص خود، مسیر معنویت را نیز دنبال کنید؛ چراکه داشتن سلاح و ابزار، بدون اراده قوی و معنویت، راه به جایی نخواهند برد و این اراده قوی و معنویت درونی است که می‌تواند، این نظام اسلامی را به نقطه‌ای برساند که إن‌شاءالله منتهی به ظهور امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف شود.

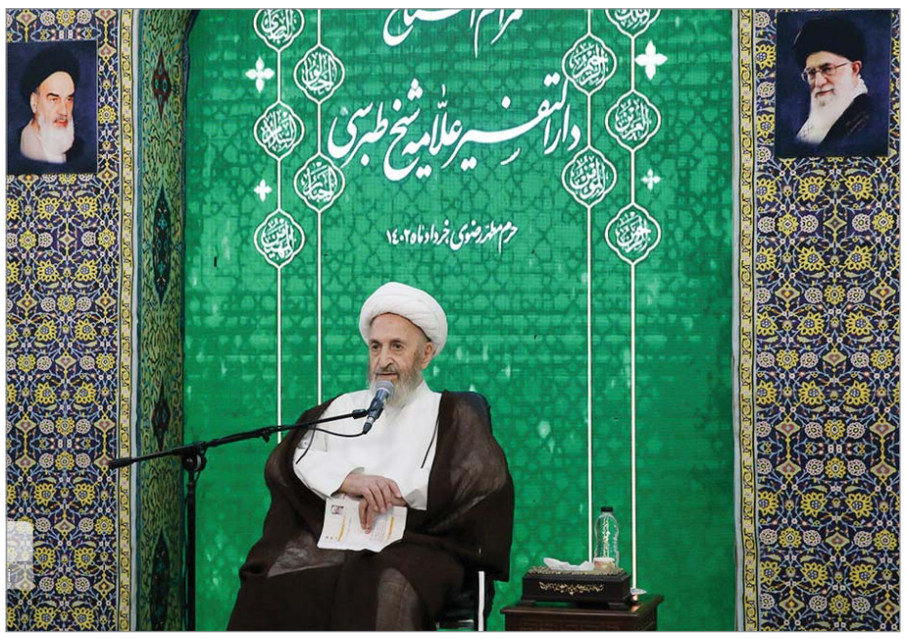

آیت‌الله‌العظمی سبحانی در مراسم افتتاح دارالتفسیر شیخ طبرسی رحمه‌الله‌علیه

هیچ کتابی به‌اندازه قرآن در جهان مورد بحث قرار نگرفته است

این مرجع تقلید گفتند: اگر همه گفته‌ها و نوشته‌هایی را که در مورد قرآن وجود دارد، در یک جا جمع کنیم، یک کتابخانه بسیار بزرگی را تشکیل می‌دهد و عجیب این است که هنوز هم، جای بحث در مورد این آیات نورانی باقی است و هر تفسیری که نوشته می‌شود، یک نوآوری جدیدی دارد.

به گزارش خبرگزاری حوزه از مشهد مقدس، حضرت آیت‌الله جعفر سبحانی، در مراسم افتتاح دارالتفسیر شیخ طبرسی رحمه‌الله‌علیه که با حضور حجت‌الاسلام والمسلمین مروی تولیت آستان قدس رضوی و جمعی از چهره‌های قرآنی، مفسران و فرهیختگان عرصه‌های قرآنی کشور در محل مرقد علامه شیخ طبرسی رحمه‌الله‌علیه واقع در جنب باغ رضوان برگزار شد، با اشاره به آیه ۸۸ سوره مبارکه اسراء ﴿قل لئن اجتمعت الإنس والجن علی أن یأتوا بمثل هذا القرآن لا یأتون بمثله ولو کان بعضهم لبعض ظهیرًا﴾؛ (بگو اگر انس و جن با هم جمع شوند که سخنی همانند این قرآن را بیاورند، همانند آن‌را نخواهند آورد هر چند یکدیگر را در این کار کمک کنند)، بیان کردند: قرآن کریم سخن خداوند است و از آنجا که خدا وجودی لایتناهی است، سخن او نیز لایتناهی است و برای معانی آن پایانی وجود ندارد.

ایشان تصریح کردند: هیچ کتابی به‌اندازه قرآن در جهان مورد بحث قرار نگرفته است؛ حتی تورات و انجیل که کتب مقدس و قابل احترامی هستند. اما قرآن از همان زمانی که بر قلب مبارک رسول‌خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله نازل شد، از جهات مختلف مورد توجه همه علما و بزرگان بوده و حتی کلمات آن نیز شمرده شده است.

معظم‌له افزودند: اگر همه گفته‌ها و نوشته‌هایی را که در مورد قرآن وجود دارد، در یک جا جمع کنیم، یک کتابخانه بسیار بزرگی را تشکیل می‌دهد و عجیب این است که هنوز هم، جای بحث در مورد این آیات نورانی باقی است و هر تفسیری که نوشته می‌شود، یک نوآوری جدیدی دارد.

این مرجع تقلید با اشاره به مباحثی درباره نام و شهرت، محل تولد و زندگی و تاریخ وفات شیخ طبرسی رحمه‌الله‌علیه، در ادامه به تفسیر مجمع‌البیان که توسط این عالم شیعی تألیف شده، اشاره و اظهار کردند: مجمع‌البیان فی تفسیر القرآن، از مهم‌ترین تفاسیر قرآن کریم و تألیف شیخ طبرسی است که ایشان از سال ۵۳۰ شروع به تألیف این کتاب کرده و در سال ۵۳۷ آن را به اتمام رسانده است.

معظم‌له بیان کردند: این مفسر بزرگ قرآنی در تألیف مجمع‌البیان از خود ابتکار عمل بسیاری نشان داده، به‌گونه‌ای که حتی مخالفان هم، به بزرگی این تفسیر اذعان کرده و آن را ستوده‌اند. این کتاب را، هم مخالفان و هم موافقان بدون اینکه تنشی ایجاد شود، می‌خوانند.

• تمجید علمای اهل تسنن از آثار شیخ طبرسی رحمه‌الله‌علیه

حضرت آیت‌الله سبحانی ابراز کردند: این مهم است که ما بتوانیم، آثاری تولید کنیم که اگر به مجامع علمی دنیا فرستاده شود، بتواند همه را راضی کند و تنش هم ایجاد نکند؛ مانند کتاب مجمع‌البیان شیخ طبرسی که حتی فردی مثل شیخ عبدالمجید که قبل از شیخ شلتوت رئیس دانشگاه الازهر مصر بوده و علاقه‌ای به شیعه ندارد نیز، این کتاب را بسیار تعریف و تمجید کرده است.

ایشان بیان کردند: از جمله ویژگی‌های مرحوم شیخ طبرسی این است که ایشان، حجاب تعاسر را که برخی از علما دچار آن می‌شوند، نداشتند؛ یعنی در برابر نظر دیگر علما خضوع داشتند؛ به‌طوری که بعد از دیدن کتاب کشاف، کتابی با عنوان «الجوامع الجامع» را که گلچینی از تفسیر الکافی الشافی، کشاف و مجمع‌البیان است، تألیف کرد که این کتاب حاوی نکات اختلافی موجود بین این دو کتاب[الکافی الشافی و مجمع‌البیان] بود.

معظم‌له در ادامه به برخی دیگر از ویژگی‌های تفسیر مجمع‌البیان اشاره و عنوان کردند: این کتاب برای انواع علوم از جمله لغات قرآن، مسائل کلامی، مسائل فقهی و... نیز مفید است و بهترین مباحث در زمینه این علوم را می‌توان در این تفسیر ارزشمند پیدا کرد.

این مرجع تقلید افزودند: شیخ طبرسی رحمه‌الله‌علیه آثار دیگری نیز دارد که از جمله آنها می‌توان به کتاب «اعلام الوری باعلام الهدی» اشاره کرد که دارای چهار رکن است که رکن اول آن، به پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله، رکن دوم آن به امیرالمؤمنین علیه‌السلام، رکن سوم آن به سایر ائمه هدی تا امام حسن عسکری علیه‌السلام و رکن چهارم به امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف اختصاص دارد.

• پایگاهی برای تربیت نسل قرآنی

حضرت آیت‌الله سبحانی که در مراسم افتتاح دارالتفسیر شیخ طبرسی رحمه‌الله‌علیه سخنرانی می‌کردند، خاطرنشان نمودند: دارالتفسیر شیخ طبرسی رحمه‌الله‌علیه که به نام این مفسر قرآنی تأسیس شده، باید به مرکزی برای نشر علوم قرآنی و همچنین مرکزی برای تربیت نسل قرآنی و حافظان قرآن کریم به‌ویژه حافظان نونهال تبدیل شود.

ایشان اذعان کردند: تربیت حافظان قرآنی کودک و نوجوان و فرستادن آنها به محافل قرآنی جهان اسلام به‌ویژه در سرزمین عربستان و هنگام برگزاری مناسک حج و عمره، تأثیر بسیاری در معرفی مکتب تشیع به جهان اسلام دارد.

گفتنی است، این مرکز قرآنی با هدف گسترش فعالیت‌های قرآنی در حرم مطهر رضوی، اعتلای فرهنگ قرآنی و رشد معنویت در جامعه و جهان اسلام تأسیس شده است. دارالتفسیر شیخ طبرسی رحمه‌الله‌علیه با دارا بودن بیش از ۲ هزار و ۵۰۰ جلد کتاب در زمینه تفسیر قرآن و اجرای برنامه‌های متنوع سخنرانی و تفسیر قرآن کریم، همه‌روزه پذیرای علاقه‌مندان به مباحث تفسیری قرآن کریم در سنین مختلف خواهد بود.

آیت‌الله رجبی در دیدار جمعی از میهمان‌های بین‌المللی

ریشه بحران‌های غرب در علوم انسانی است

آیت‌الله رجبی با تأکید بر اهمیت و جایگاه علوم انسانی اسلامی گفت: علوم انسانی فرهنگ‌ساز است و برخلاف سایر علوم، می‌تواند فرهنگ صحیح یا غلط را در جامعه ساخته یا عرضه کند.

جمعی از میهمان‌های بین‌المللی همایش «علوم انسانی اسلامی در اندیشه علامه مصباح یزدی رحمه‌الله‌علیه» با حضور در مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی‌ﷺ با آیت‌الله رجبی دیدار و گفت‌وگو کردند.

در این نشست رئیس مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی‌ﷺ در سخنانی، به تبیین اهمیت و جایگاه علوم انسانی اسلامی در رشد و توسعه جامعه، از حیث مادی و معنوی پرداخت و خاطرنشان کرد: علوم انسانی در جهان دو ویژگی مهم دارند؛ اول اینکه در بعد فردی هویت‌ساز است و هویت افراد جامعه را از جهات گوناگون می‌سازد و دوم اینکه در بعد اجتماعی نیز، فرهنگ‌ساز است و در سایه علوم انسانی، جوامع شکل می‌گیرند و تمدن‌ها برخاسته از علوم انسانی می‌باشند.

وی افزود: هیچ شأنی از شئون انسانی وجود ندارد؛ مگر آنکه تحت تأثیر علوم انسانی قرار دارد و اگر این علوم انسانی، بر بنیان و محتوای درست و متقن شکل گرفته باشد، هویت فردی و اجتماعی درست و صحیح جامعه شکل می‌گیرد و آن جامعه، در مسیر فلاح و سعادت قرار خواهد گرفت؛ اما اگر این علوم انسانی، محتوایش بر اساس علم کاذب و باطل قرار گرفته باشد، جامعه را به سمت سقوط، پستی و آلودگی می‌کشاند.

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم خاطرنشان کرد: در جمهوری اسلامی در ابتدای شکل‌گیری نظام، امام راحل رحمه‌الله‌علیه دستور دادند که علوم انسانی بازسازی شود و محتوایش که در دین و قرآن و مکتب اهل‌بیت علیهم‌السلام قرار دارد، توسط حوزه‌های علمیه به جامعه معرفی شود.

رئیس مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی‌ﷺ، با بیان اینکه تحول در علوم انسانی اسلامی در خارج از جهان اسلام و خود جهان اسلام به‌صورت کلی مطرح و در ایران هم، پس از پیروزی انقلاب اسلامی از سوی امام خمینی‌ﷺ مطرح شد، گفت: ایشان در سال ۱۳۶۱ فرمود: باید در علوم انسانی تحول رخ دهد و دستان‌تان را به سوی حوزه‌های علمیه دراز کنید؛ زیرا حوزویان متخصص امور دینی هستند.

وی ابراز کرد: اولین برنامه‌ای که برای اسلامی‌سازی و بازسازی علوم انسانی در ایران تهیه شد، توسط آیت‌الله مصباح یزدی رحمه‌الله‌علیه بود که بر اساس آن، دفتر وحدت حوزه و دانشگاه شکل گرفت و برای ادامه کار، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی‌ﷺ راه‌اندازی شد؛ لذا می‌توان گفت، ایشان بنیان‌گذار علوم انسانی اسلامی می‌باشند.

آیت‌الله رجبی تأکید کرد: سر اینکه آیت‌الله مصباح یزدی رحمه‌الله‌علیه به این فعالیت‌ها اهتمام داشتند، این بود که علوم انسانی بر مبانی سکولار بنا نهاده شده بود و حتی برخی از آن مبانی، در ضدیت کامل با مبانی دینی و الهی بود.

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم در ادامه سخنان خود، به وجود مشکلات و بحران‌ها در جوامع غربی اشاره و تأکید کرد: علوم انسانی در غرب نیز، نتوانسته کارایی لازم را داشته باشد و برخی از دانشمندانی که از بحران در جوامع غربی سخن می‌گویند، اذعان دارند که ریشه همه این بحران‌ها، همین علوم انسانی می‌باشد.

آیت‌الله رجبی با تأکید بر اهمیت و جایگاه علوم انسانی اسلامی گفت: علوم انسانی فرهنگ‌ساز است و برخلاف سایر علوم، می‌تواند فرهنگ صحیح یا غلط را در جامعه ساخته یا عرضه کند و چنان این علوم نقش دارد که غربی‌ها، علوم انسانی را علوم فرهنگی می‌نامند.

وی در پایان خاطرنشان کرد: ما معتقدیم که هم مکتب اسلام داریم و هم علوم اسلامی؛ لکن باید این علوم اسلامی استخراج و مدون شوند.

گفتنی است، در ادامه این نشست، تنی چند از میهمانان این دیدار، به بیان دیدگاه‌ها و نظرات خویش درباره ضرورت اسلامی‌سازی علوم انسانی پرداختند.

گزارش: سیدامیر سجادی

گزارشی از کرسی نظریه‌پردازی «واکاوی ادله امامت در کتاب تاریخ اسلام»

رسالت تاریخ امامت باید برای رسیدن به معرفت امام باشد

کرسی نظریه‌پردازی با عنوان «واکاوی ادله امامت در کتاب تاریخ اسلام» توسط پژوهشکده الذریة‌النبویه با همکاری کمیته مرکزی کرسی‌های آزاداندیشی در تاریخ ۱۴۰۲/۳/۱۸ در سازمان تبلیغات اسلامی قم برگزار شد.

حجت‌الاسلام والمسلمین سیدمنذر حکیم در ابتدای این نشست، ضمن اشاره به محورهای بحث خود در کلیدواژه‌های امامت و روش‌های علمی واکاوی ادله امامت، گفت: بحث ما متمرکز در بحث کتاب نیست و این کتاب را ما به‌عنوان یک نمونه برای اینکه بحث عینی بشود، می‌آوریم.

وی در ادامه در محور کلیدواژه‌ها، به هدف متعالی هر دو بعد کلامی و تاریخی بحث امامت و هدف تاریخ از منظر قرآن کریم اشاره کرده و گفت: هریک از این بحث‌های امامت، یک بُعد کلامی و یک بُعد تاریخی دارد و ما نباید فراموش کنیم که چه بُعد کلامی و چه بُعد تاریخی این بحث‌ها را اگر بخواهیم مدّ نظر قرار بدهیم، هر دو رویکرد، یک هدف متعالی و یک هدف تربیتی دارند؛ یعنی ما تاریخ را برای تاریخ نمی‌خواهیم. به‌تعبیر قرآن کریم، تاریخ را برای رسیدن به حق و برای بهره‌برداری از تجربیات گذشتگان برای تصحیح حرکت و مسیرمان، باید مورد توجه قرار بدهیم.

این شاگرد آیت‌الله شهید سید محمدباقر صدر رحمه‌الله‌علیه افزود: در بحث کلامی امامت، یک مسیر باید طی بشود و بحث تاریخی امامت هم می‌تواند، در خدمت بحث کلام قرار بگیرد و اینکه بعضی می‌گویند که مثلاً رویکرد کلامی با رویکرد تاریخی نباید تداخل داشته باشد و نمی‌شود، از تاریخ برای یک بحث کلامی بهره برد، این را شهید صدر عملاً در «تشیع و شیعه» به‌روشنی پاسخ گفته است.

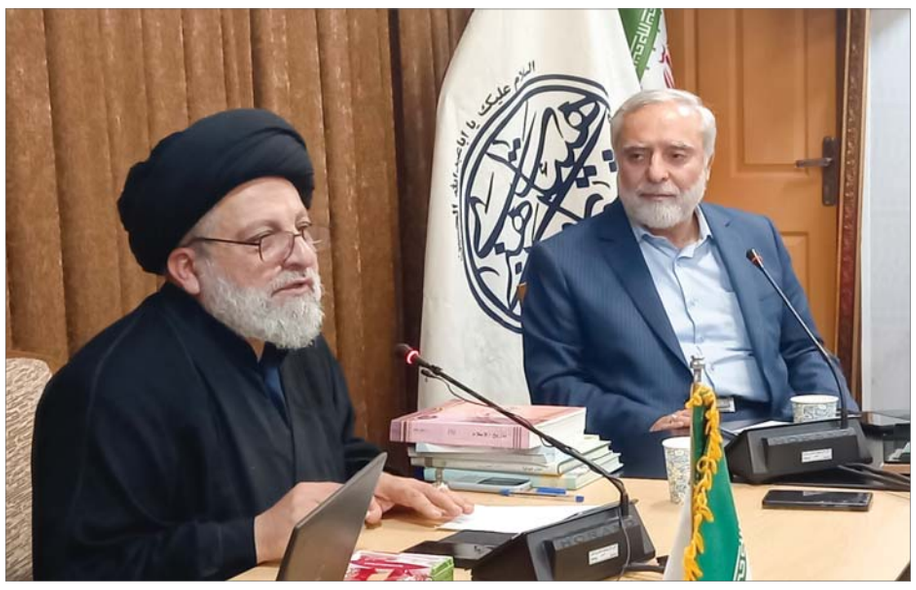

مدیر پژوهشکده ذریة‌النبویه با اشاره به یک بحث تاریخی، تأکید کرد: این رسالت باید برای رسیدن به معرفت و آگاهی و اقناع به امامت امام علیه‌السلام باشد و اگر خدای ناکرده، در تبیین سیره یک شخص، ابهام، تردید، نگاه ناقص و تک‌بُعدی بخواهد از یک شخص مطرح شود، نمی‌توان شخصیت معصوم علیه‌السلام را به‌خوبی به دست آورد و به دیگران نشان داد و این موجب وهن می‌شود. اینجاست که قرآن برای ترسیم شخصیت انبیاء و اولیای الهی علیهم‌السلام ارائه روش کرده و اینکه این روش کنار گذاشته شود و یک روش دیگر برای معرفی شخص معصوم علیه‌السلام ابداع شود، اشتباه است.

این استاد کلام حوزه در بحث منابع، بر منبع بودن قرآن کریم تأکید کرد و گفت: به نظر من معمولاً در کتب تاریخی، اکثراً قرآن را به‌عنوان منبع تاریخ اسلام نمی‌شناسند و ذکر نمی‌کنند؛ درحالی‌که قرآن دقیق‌ترین، قدیم‌ترین و مطمئن‌ترین منبع است.

وی درباره منابع مورد استناد در تاریخ، تصریح کرد: باید یک کسی به علم اصول، حدیث و رجال مسلط باشد تا صحت انتساب این کتاب‌ها را بداند.

حجت‌الاسلام والمسلمین حکیم در ادامه، ضمن اشاره به اهمیت بحث کلامی، افزود: ما که نمی‌توانیم هرچه را در منابع اهل سنت بود، قبول کنیم. اینجاست که شما مجبور هستید، از بحث کلامی مایه بگیرید که بگویید: این نویسنده و این مورّخ در اینجا دارد یک خطایی مرتکب می‌شود. او دارد، یک خلاف بیّنی را که خلاف ادله و محکمات است، می‌آورد؛ مثل همین قصه غرانیق و امثال اینها.

وی با اشاره به اجتهادهای ناصحیح در مباحث تاریخی، گفت: از این اجتهادها در این کارهای تاریخی خیلی زیاد است. اگر بخواهیم صفحه به صفحه‌اش را جست‌وجو کنیم، یکی همین است؛ امامان شیعه! امامان شیعه غلط نیست؛ ولی بدآموزی دارد. یا مثلاً فرض کنید در اول مقدمه گفته که پیغمبر صلی‌الله‌علیه‌وآله در روزهای آخر، امام تعیین کرده است! این درست است؛ ولی از روزهای اول شروع شد، نه در روزهای آخر. این بدآموزی دارد و ذهن را این طرف و آن طرف می‌برد.

• ضرورت نگاه اعتقادی و کلامی در نگارش مورخ

در ادامه دکتر رجبی دوانی به‌عنوان داور جلسه، گفت: «بحث ارزنده‌ای که استاد حکیم مطرح کرد، واقعاً به‌جا بود. درست است که نمی‌شود مورّخ، دیدگاه‌های کلامی و اعتقادی خود را در نگارش تاریخ به‌کار نبرد. این قطعی است. حالا بگذریم از محذورات و شرایط زمانه و حاکمانی که باید باب میل آنان نگاشته می‌شد؛ وگرنه برای‌شان هزینه‌های سنگین و حذف فیزیکی و غیره داشت؛ اما نگاه اعتقادی و نگاه کلامی در نگارش مورخ بسیار تأثیرگذار بود.

این استاد تاریخ اسلام افزود: برای من بسیار جالب بود، حجت‌الاسلام والمسلمین حکیم همچون علامه جعفرمرتضی، تاریخ را در خدمت کلام و برای اثبات امامت به‌کار برد و این بسیار ارزشمند است. حالا آنکه من دیدم، برخی علامه جعفرمرتضی را از این حیث نقد می‌کنند و ایراد می‌گیرند؛ حالا آنکه عرض کردم، اصلاً هر مورّخی نمی‌تواند، نگاه و باور خود را در بحث نگارش تاریخ مورد تحقیق قرار ندهد و آن را اعمال بکند.

وی در ادامه گفت: کسی که کتاب تاریخ می‌نویسد، نباید رسالت خودش را فراموش کند. اصلاً نوع نگاهی که هست و من این کتاب را دیدم، در عین اینکه این عزیزان انسان‌هایی معتقد، صالح و شیعیان درستی هستند؛ ولی بنای‌شان این نبوده که با نگارش این کتاب بخواهند، اعتقادات شیعه را در امر امامت اثبات کنند.

گفتنی است، در انتهای این جلسه، استاد حکیم، به سؤالات شفاهی و کتبی حاضران پاسخ داد.

گزارش: داوود مظاهری